

Voorzitter, beste collega's, aanwezige pers, publiek en kijkers thuis, fractie KIJK!!! staat hier vandaag, bij deze eerste algemene beschouwingen sinds de verkiezingen van afgelopen maart, met een positief gevoel.

In de vorige raadsperiode is veel gebeurd. En daar is uiteindelijk ingezet op een koers waarmee het bestuur en de organisatie in rustig vaarwater zijn gekomen. Voorzitter, uitdagingen zijn er voldoende en deze kunnen o.i. het beste geadresseerd worden in een stabiele omgeving.

Ook de financiële situatie van de gemeente is voor de komende jaren op orde. Stijgende inkomsten en zorgvuldige omgang met financiële middelen, zorgen voor ruime overschotten. Zelfs de toezichthouder heeft een, voor haar doen, positief beeld afgegeven voor de zelfstandige gemeente Meerssen.

Naast de financiële en politieke stabiliteit is er ook een gemeentelijke organisatie nodig, die de uitdagingen en plannen daadwerkelijk kan omzetten.

KIJK!!! is van mening, zeker na de themabijeenkomst van 18 oktober jl. rond het versterken en vernieuwen van de gemeentelijk organisatie - kort gezegd het project revitalisatie-, dat het bedrag wat in 2021 is gereserveerd, mede op aandringen van KIJK!!!, goed besteed wordt om te komen tot een flexibele en daadkrachtige organisatie.

De gemeente is in staat de vacatures stuk voor stuk in te vullen met nieuwe medewerkers. Dit in een fase waar huidige werknemers gebruik kunnen maken van een regeling voor vervroegde uittreding, een enorm krappe arbeidsmarkt, en externe invloeden die de werkdruk vergroten zoals de coronapandemie, de gevolgen van de watersnoodramp en de toestroom van vluchtelingen uit de Oekraïne. Om maar enkele te noemen.

KIJK!!! wil dan ook de complimenten uitspreken voor onze wethouders, burgemeester, gemeentesecretaris, de OR, de externe projectleider en alle andere betrokkenen bij dit proces van de revitalisatie.

Een daadkrachtige organisatie heeft ook invloed op ons als raad – **wij kunnen weer plannen maken voor de nabije toekomst, de nodige beleidskaders aanpassen aan de huidige tijd, of nieuw beleid invoeren.** En wij kunnen weer ambitieuze targets stellen die ook haalbaar zijn voor de organisatie.

Wij verwachten dat de service gerichtheid voor onze inwoners het komend jaar kan verbeteren. We horen nog steeds signalen van gefrustreerde inwoners m.b.t. de bereikbaarheid van de gemeente en de responsetijden.

Voorzitter, nieuwe politieke antwoorden zijn nu meer dan nodig. Na de Corona maatregelen kwam de brute invasie van Rusland in het zelfstandige buurland Oekraïne. Dit heeft geleid tot vluchtelingen en een ongekende stijging van de inflatie, met alle gevolgen voor onze meest kwetsbare inwoners, verenigingen en ondernemers.

De ideologie van zelfsturing en marktwerking heeft geleid tot een "laisser faire" houding van de regering in Den Haag. Veel beleid creëert problemen op de lange termijn: de wooncrisis, groeiende tweedeling in de maatschappij, groeiende wachtlijsten in de zorg, jongeren laten lenen voor onderwijs terwijl het opleiden van jonge mensen o.i. een basistaak is van de overheid.

Het gebrek aan toekomstgerichte actie en het afbreken van wat werkt, wordt nog verergerd door blunders zoals de toeslagen affaire of de stikstof aanpak of de manier waarop er gereageerd wordt op de toestroom van vluchtelingen.

Dit alles breekt het vertrouwen in de overheid af, en is mogelijk een voedingsbodem voor populisme en complot denken.

Maar voorzitter, wij kunnen als gemeente, op kleine schaal, dicht bij de inwoners, eraan bijdragen dat de inwoners, verenigingen en ondernemers in Meerssen wel gehoord worden, en dat hun welzijn, gezondheid en veiligheid voor ons belangrijk is, en dat de kosten voor de uitstekende infrastructuur in Meerssen betaalbaar blijven.

Voorzitter, er is nog veel te doen:

- **Meer betaalbare (en diverse) woningen voor inwoners van Meerssen.** Maar volume op zich, is hiervoor geen garantie. Dit is waarom KIJK!!! pleit voor een **zelfbewoningsplicht**. Wij hopen spoedig een reactie van de wethouder te ontvangen over de mogelijkheden hiervoor. Tevens kan een infoloket voor burgers en bedrijven met bouwplannen ondersteunend werken.
- **Bij de herijking van het GVVP (Gemeentelijke Verkeers- en Vervoers Plan) wil KIJK!!! de veiligheid op straat verder verbeteren** voor langzaam rijdend verkeer en voor meer 30km zones. Tevens is handhaving o.i. noodzakelijk om huftergedrag in het verkeer terug te dringen.
- **Behoud van en meer bomen en groen, juist in de kernen, met meer aandacht voor biodiversiteit in het aankomend groenbeleid.**
- In samenwerking met overheden en partners binnen en buiten Meerssen, en samen met onze inwoners, **een ambitieus waterprogramma, rampenplan en grensoverschrijdend waarschuwingssysteem realiseren.** We zien uit naar de raadsvergadering van december.
- **Burgerparticipatie moet in alle beleidsterreinen geïntegreerd worden.**
- Ondanks dat de programmarekening leesbaarder is geworden, willen we pleiten dat er voor **volgend jaar ook een vertaalslag wordt gemaakt naar burgers middels samenvattingen en visuele grafieken.**

KIJK!!! heeft ook nog zorgen m.b.t. een aantal maatregelen in de programmarekening voor 2023.

Bij de Huisvesting van de raadszaal

Vanuit de controlerende taak van de raad heeft KIJK!!! ter voorbereiding van deze vergadering grondig gekeken of alle gevraagde bestedingen genoeg onderbouwd zijn met uitvoeringsplannen. We hebben daar ook meerdere vragen over gesteld en daarop hebben we een voor ons duidelijk antwoord gekregen - een deel van het lopend beleid wordt in 2023 herzien en waar mogelijk is de vernieuwing in de begroting opgenomen. We waarderen de ambitie van het college om op veel terreinen het beleid te actualiseren en vaart te maken met de uitvoering.

Maar aangaande de raadszaal hebben we naar aanleiding van onze vragen begrepen dat daar nog geen plan voor is. KIJK!!! wil ervoor pleiten dat onze raad hier snel in gesprek over gaat om tot kader stellende richtingen te komen over tijdpad, proces (waaronder burgerparticipatie), mogelijkheden die verkend dienen te worden, en zo mogelijk een voorbereidingsbesluit. We denken dat met de opgenomen reservering van 500.000 Euro het college al vraagt aan de raad om kaders te stellen voor iets waar zij nog niet in stelling is gebracht om dit in overleg te kunnen doen. Hiervoor hebben wij een amendement voorbereid maar wachten de reactie van de wethouder hierover af.

Thema Afvalvermindering

Fractie KIJK!!! wil ook twee moties inbrengen die allebei op andere manieren raken aan de grote stappen die we moeten maken bij de overgang naar een 'groene economie'. Dit jaar zijn we nog eens geconfronteerd met hoe belangrijk dit is, juist ook omdat een stijging van de energiekosten onvermijdelijk is en zal blijven.

Die continue stijging van kosten treft ook de afvalverwerking, juist voor het restafval. De verwachting is dat met huidige inflatie en verhoging van CO2-heffing op afvalverbranding (van restafval) de kosten voor afvalverwerking in Nederland zullen blijven toenemen als de hoeveelheid restafval niet vermindert.

Naast het recyclen van afvalmaterialen is het reduceren van afval een noodzakelijke bijdrage aan het halen van klimaatdoelen en om de stijgende kosten voor afvalverwerking op de langere termijn te verminderen.

Het college stelt in de meerjarenbegroting 2023 (en verder) voor om de beduidende stijging voor 2023 over de komende drie jaren trapsgewijs door te voeren, waarbij de 100 % kostendekkendheid van afvalverwerking tijdelijk wordt losgelaten.

Voorzitter, de verwachte verhoging bij de afvalstoffenheffingen zijn van dien aard dat deze, bovenop op de enorme inflatie, een additioneel probleem is voor de inwoners die het nu al zwaar hebben. Maar het voorstel is niet alleen voor de minima, maar ook voor de top inkomens in onze gemeente.

Voor de langere termijn, is minder afval en een betere afvalscheiding nodig om een verlaging van kosten voor inwoners in Meerssen te realiseren. Een tijdelijke verlichting is en blijft een tijdelijke verlichting.

Binnenkort start er in de GR een gezamenlijk proces om nieuwe scenario's van kaders te ontwikkelen. Dit omdat er onderhandelingen zijn met de arbodienst die vraagt om een grondig andere manier van het inzetten van personeel bij afval ophalen. Er is dus een noodzaak om te komen tot een nieuw systeem voor afval ophalen. Die andere manier zal zonder aanpassingen in het afvalbeleid naar alle waarschijnlijkheid een stuk duurder uitpakken.

We maken ons zorgen dat door de tijdelijke prikkel van het ingroeimodel het draagvlak voor een nieuw systeem minder wordt en mensen juist ook geprikkeld worden om minder afval te scheiden.

Beter voor het milieu is ervoor te zorgen dat rest afval niet ontstaat of verminderd wordt. Door bijvoorbeeld de kosten van de restzak te verhogen vermijden we mogelijk groenafval in de rest zak – uit de recente themabijeenkomst werd duidelijk dat veel groen afval nog steeds in de restafvalzak terecht komt en daar niet of moeilijk gescheiden kan worden.

Veel beter zou het zijn als de inwoners zelf de kosten kunnen verlagen - door afval bij de bron terug te dringen. Hierdoor dalen de kosten en stijgt de bewustwording bij de degene die het afval veroorzaakt. De bewustwording kan verhoogd worden door goede voorlichting.

Hiervoor heeft KIJK!!! een motie voorbereid voor **een bewustwordingscampagne voor het reduceren van afval**. Daarin noemen we de '100-dagen challenge' die reeds een enorm succes in meer dan 100 gemeenten in Nederland.

Maar KIJK!!! zal het voorstel in de begroting in het belang van de minima steunen, maar is van mening dat het voorstel ieder jaar geëvalueerd moet worden en hand in hand moet gaan met een bewustwordingscampagne.

Energie transitie)

Voorzitter, door de stijgende inflatie worden nu ad-hoc plannen ontwikkeld en maatregelen getroffen om inwoners en verenigingen te ondersteunen bij het verlagen van hun energierekening van hun woning. **KIJK!!! heeft in de vorige raadsperiode al gepleit om een inloop informatiecentrum in Meerssen te installeren voor de energietransitie in het algemeen, en voor individuele maatregelen voor energiebesparingen.** Vorige week ontvingen wij van het college een brief met het idee om een digitaal en fysiek energieloket te openen, mogelijk in samenwerking met Maastricht.

Jammer dat er zoveel tijd overheen gegaan is. De woonwijzerwinkel in Heerlen, bestaat al sinds 2020. Een meer ambitieuze en proactieve aanpak had de stress bij de minima, ad-hoc maatregelen en kosten nu kunnen reduceren.

Maar beter laat dan nooit, zullen wij maar zeggen.

Het is goed dat er nu voortgang komt bij het plaatsen van laadpalen voor auto's maar jammer dat er nog geen focus ligt bij laadpalen voor fietsen. En terwijl wij laadstations uitbreiden, worden om ons heen waterstof pompstations voor auto's geopend.

Wij hopen dan ook dat, mede door de energiecrisis, duidelijk wordt dat ook Meerssen moet focussen op de energietransitie en hopen wij zeer dat de revitalisatie van de gemeentelijke organisatie en het nieuwe college rekening houdt met de snelle veranderingen in de energiemarkt en ook de duurzaamheidsparagraaf in de raadsstukken serieus wordt ingevuld.

Voorzitter – het is goed om te vernemen hoe de gemeente met de energiecoaches voortvarend te werk gaat voor het ondersteunen van de minima bij het verduurzamen van hun woning. Mogelijk kunnen buurtnetwerken, of bv. wijkverpleegkundigen, die ook achter de voordeur komen, de ondersteuning vanuit de gemeente voor het verlagen van de energierekening bij de bewoner toelichten, en indien gewenst, doorgeven aan de energiecoaches van de gemeente.

We willen het college vragen een vervolg-themabijeenkomst te organiseren als de eerste resultaten uit de huidige maatregelen bekend zijn, zodat we voortvarend in de raad kunnen bespreken wat nog meer gedaan kan worden.

Gezondheid & Veiligheid van onze inwoners/ provincie:

- KIJK!!! maakt zich grote zorgen over de gezondheid voor onze inwoners door de deelname van Schiphol aan MAA.

- De Provincie verwelkomt het uitbreiden van vluchten bij MAA in een fase waarin de groei van het vliegen volgens KIJK!!! juist teruggedrongen moet worden. Zalm gekweekt in Scandinavië wordt per vliegtuig naar Maleisië gebracht voor het roken en dan weer teruggevlogen, tulpen uit Afrika, pellen van garnalen in Turkije, weekend winkelen in New York, etc. Dit zouden wij juist niet moeten faciliteren, zeker niet door stijgende overlast en risico's voor de gezondheid.
- Wij hebben dan ook nog veel vragen over wat dit betekent voor de inwoners van Meerssen. **Gezien er geen informatievoorziening of overleg is geweest over de participatie van Schiphol en de gevolgen daarvan, heeft KIJK!!! een motie voorbereid** om meer informatie rondom de gevolgen van de participatie te achterhalen. Het is voor KIJK!!! onbegrijpelijk hoe bij dit moeilijke dossier zo lichtzinnig wordt omgegaan met de belangen en welzijn van de inwoners in Zuid-Limburg.
- Maar wederom is de provincie vooral bezig met hun eigen agenda en niet met het betrekken van de gemeenten waarvoor zij moeten opkomen. De verkoop van de papierfabriek zonder enig overleg met de gemeente Meerssen is een ander voorbeeld van een provincie waarin de belangen en zorgen van de inwoners van Limburg niet serieus genomen worden en voor veel onrust zorgen. Wij hopen dan ook dat de deelname in het samenwerkingsverband K80, voor gemeenten met minder 20.000 inwoners, ook Meerssen zich duidelijker kan manifesteren t.o.v. de provincie.

Voorzitter, ik wil afsluiten – zoals bij de inleiding aangegeven is Fractie KIJK!!! positief over de vele ontwikkelingen bij de Gemeente Meerssen en kijken wij uit naar de samenwerking met het nieuwe jonge college, de nieuwe raad en de vernieuwde organisatie.